

УДК 342.9

DOI 10.33244/2617-4154.3(16).2024.157-165

Д. Я. Семир'янов,*канд. юрид. наук, доцент**e-mail: dysemir@gmail.com***ORCID ID 0009-2751-2229;****М. С. Мушій,***аспірант,**Державний податковий університет**e-mail: mushiy.mykhaylo@gmail.com***ORCID ID 0009-0005-0638-007X**

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття присвячена питанням особливостей реалізації права на доступ до публічної інформації. Реалізація права на доступ до публічної інформації є важливим проявом дієвості громадянського суспільства. Доступ до публічної інформації сприяє розвитку демократії, підвищенню прозорості та підзвітності влади, а також активному залученню громадян до процесів управління державою. Успішна реалізація цього права вимагає існування не лише ефективного законодавчого механізму, але й активної участі громадян та громадських організацій у моніторингу та забезпеченні доступу до публічної інформації. Особливості реалізації права на доступ до публічної інформації охоплюють такі елементи: по-перше, «формальна знемотивованість» запиту на отримання інформації. Таку «формальну знемотивованість» потрібно розуміти як легальне приховування мотивів (причин), які підштовхують суб'єкта отримання публічної інформації до складання та подання запиту; по-друге, «особистісність» під час подання запиту на інформацію (відповідно до закону це може бути індивідуальне або колективне звернення). Тобто у випадку навіть «машинного» оформлення запиту на отримання публічної інформації вимогою є необхідний рівень ідентифікації запитувача; по-третє, це неухильне дотримання вимог законодавства про захист персональних даних. Закон України «Про захист персональних даних» установлює правила збирання, зберігання, використання та передавання персональних даних, а також установлює права суб'єктів персональних даних; по-четверте, це поступова та всеохоплювальна цифровізація, яка втілюється у використанні програмно-інформаційних комплексів, що мають можливість обробляти публічну інформацію з різних баз даних та інформаційних реєстрів. Важливим водночас є забезпечення режиму правопорядку та недопущення зловживання реалізацією права на доступ до публічної інформації.

Ключові слова: публічна інформація, доступ, запит, суб'єкти владних повноважень, інформаційний ресурс, персональні дані, цифровізація.

Мета дослідження – це комплексний загальнотеоретичний аналіз проблем особливостей реалізації права на доступ до публічної інформації.

Актуальність проблеми. Важливою частиною сучасних інформаційних відносин у демократичному суспільстві є відносини у сфері доступу до публічної інформації. Реалізація права на доступ до публічної інформації є одним із важливих завдань для українського громадянського суспільства, оскільки вона забезпечує прозорість, підзвітність влади та сприяє активному громадянському контролю. Доступ до публічної інформації є фундаментальним елементом демократії. Він надає громадянам можливість отримувати інформацію про діяльність державних органів, використання бюджетних коштів, ухвалення важливих рішень та інших аспектів державного управління. Це дає змогу суспільству здійснювати контроль над владою, запобігати корупції та зловживанням, а також впливати на процеси прийняття управлінських рішень.

Суспільні відносини у сфері доступу до публічної інформації є одним з ключових аспектів сучасної демократії та прав людини. Як будь-які суспільні відносини, вони відзначаються наявністю складу, обов'язковою частиною якого є відповідні учасники – суб'єкти. Реалізація права на доступ до публічної інформації вимагає активної участі громадянського суспільства. Громадські організації, журналісти та активісти відіграють ключову роль у моніторингу дотримання законодавства, поданні запитів на інформацію та розповсюдженні отриманих даних. Вони також сприяють підвищенню обізнаності населення про свої права та можливості щодо отримання інформації. Інформаційна прозорість державних органів є критично важливою, бо лише за збереженням умов інформаційної відкритості держави громадянське суспільство може ефективно контролювати та впливати на рішення влади.

Важливим елементом процесу цифровізації інформації є розширення доступу до сфери публічної інформації, яка перетворюється на вагомий ресурс розвитку держави та інституцій громадянського суспільства. У сучасному світі, де інформація стала ключовим активом, забезпечення її доступності та відкритості є основою для ефективного управління, підзвітності влади та активного залучення громадян до суспільно-політичних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інформаційної політики та реалізації права на доступ до публічної інформації знаходить своє відображення у працях окремих вітчизняних науковців. Зазначена проблема в окремих аспектах знайшла відображення у ряді публікацій вітчизняних дослідників, серед них пропонується звернути увагу на праці таких науковців, як: О. Д. Добрянська [1], А. М. Новицький [2], Н. Б. Новицька [3], О. О. Пунда [1], В. С. Цимбалюк [4], М. Швець [5], В. П. Паліюк [6], Т. І. Шинкар [7], М. М. Юрченко, Н. І. Костова [8] та інші [9; 10]. У їхніх працях основна увага звертається переважно питанням правового забезпечення інформаційної політики як складової механізму державного управління в зазначеній сфері суспільних відносин.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статті 34 Конституції України, кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір [11]. З метою забезпечення реалізації

положень зазначеної статті стосовно свободи інформації, а також для забезпечення ефективної реалізації права кожного на свободу вираження поглядів та доступ до інформації, права на вільне збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб чинні положення Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI [12]. Цей Закон є важливим нормативно-правовим актом, що визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного громадянина на доступ до інформації, яка перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень та інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом, а також інформації, що становить суспільний інтерес. Цей нормативно-правовий акт є базовим інструментом для забезпечення прозорості та підзвітності державної влади, а також для сприяння активній участі громадян у суспільно-політичних процесах [12].

Відповідно до ч. 1–2 ст. 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації» публічною інформацією є:

- уся інформація, що перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень;
- інформація про використання бюджетних коштів юридичними особами, що фінансуються з бюджету;
- інформація про виконання особами делегованих повноважень суб'єктів владних повноважень;
- інформація про умови постачання товарів, послуг і цін на них (щодо суб'єктів господарювання, які домінують на ринку, наділені спеціальними або виключними правами, є природними монополіями);
- інформація про стан навколишнього середовища, якість харчових продуктів і предметів побуту, про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, які загрожують здоров'ю та безпеці громадян;
- інша інформація, що становить суспільний інтерес (суспільно необхідна інформація) [12].

Одним із ключових механізмів забезпечення доступу до публічної інформації є надання інформації за запитами на інформацію. Закон передбачає, що кожен громадянин має право звернутися із запитом до розпорядників інформації та отримати необхідну інформацію. Запит може бути поданий у письмовій або електронній формі, а відповідь на нього має бути надана не пізніше п'яти робочих днів з дня його отримання. У випадку, якщо запит стосується великого обсягу інформації або потребує додаткової обробки, строк розгляду запиту може бути продовжено до двадцяти робочих днів з обов'язковим повідомленням заявника про це.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» створює правові основи для забезпечення прозорості та підзвітності діяльності державних органів та інших суб'єктів владних повноважень. Систематичне та оперативне оприлюднення інформації, а також надання інформації за запитами сприяють реалізації права громадян на доступ до публічної інформації. Це зі свого боку підвищує рівень довіри до влади, сприяє боротьбі з корупцією та забезпечує активну участь громадян у прийнятті рішень, що стосуються суспільного життя [12].

У Розділі IV Закону та однойменній статті 19 Закону «Реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом» описується, що таке запит на інформацію, строк його розгляду, випадки та порядок оплати надання інформації, вичерпний перелік випадків відмови та відстрочки в задоволенні запиту на інформацію [12].

Відповідно до статті 19 Закону України «Про доступ до публічної інформації» запит на інформацію – це прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, що перебуває у його володінні [12]. Запити на інформацію можуть подавати як фізичні особи, так і юридичні особи, об'єднання громадян без статусу юридичної особи.

Законодавство України чітко встановлює, що запитувач має право звернутися із запитом на отримання публічної інформації без пояснення причин чи мети подання такого запиту. Цей підхід вилучає можливість суб'єктивного трактування запиту розпорядниками інформації та забезпечує рівні можливості для всіх громадян в отриманні необхідних даних. Так, будь-який запит на інформацію потрібно розглядати та задовольняти виключно на підставі наданого запиту, а не з огляду на його мотиви.

Запитувач має право подавати запит на інформацію не лише стосовно себе, але й відносно абсолютно сторонніх осіб, без обов'язку пояснювати причини такого запиту. Це є важливим елементом забезпечення відкритості та підзвітності державних органів. Громадські організації, журналісти та активісти часто користуються цим правом для здійснення громадського контролю, розслідувань та моніторингу діяльності державних установ.

Запит на публічну інформацію може бути поданий в усній, письмовій або електронній формі. Законодавство не встановлює жодних вимог щодо обґрунтування запиту, що значно спрощує процедуру та робить її доступною для всіх громадян. Розпорядники інформації зобов'язані надати відповідь на запит упродовж п'яти робочих днів. У випадку, якщо запит стосується великого обсягу інформації або потребує додаткової обробки, строк розгляду може бути продовжено до двадцяти робочих днів з обов'язковим повідомленням запитувача.

Також з метою спрощення процедури оформлення письмових запитів на інформацію особа може подавати запит через заповнення відповідних форм запитів на інформацію, які можна отримати в розпорядника інформації та повинні міститись на офіційному вебсайті відповідного розпорядника. Зазначені форми мають містити стислу інструкцію щодо процедури подання запиту на інформацію, її отримання тощо.

Форму запиту та спосіб його подання до розпорядника обирає запитувач на власний розсуд. Заборонено обмежувати в цьому запитувача. Спосіб подання запиту (усно, письмово, поштою, електронною поштою, телефоном, факсом) не впливає на порядок розгляду такого запиту.

Інформація на запит на інформацію надається відповідно до законодавства безкоштовно. У разі якщо задоволення запиту на інформацію передбачає виготовлення копій документів обсягом більше ніж 10 сторінок, запитувач зобов'язаний відшкодувати фактичні витрати на копіювання та друк відповідно до чинного законодавства (Постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2011 № 740 «Про затвердження

граничних норм витрат на копіювання або друк документів, що надаються за запитом на інформацію» [13]).

Аналіз положень нормативно-правової бази дає змогу виділити особливості реалізації права на доступ до публічної інформації.

Першою особливою рисою є законодавчо закріплена відсутність пояснення причин подання запиту на отримання публічної інформації. Ця особливість може бути визначена як «формальна знемотивованість» запиту на отримання інформації. Подібну «формальну знемотивованість» потрібно розуміти як легальне приховування мотивів (причин), які підштовхують суб'єкта отримання публічної інформації до складання та подання запиту.

Другою важливою рисою є «особистісність» під час подання запиту на інформацію (відповідно до закону це може бути індивідуальне або колективне звернення). Тобто у випадку навіть машинного оформлення запиту на отримання публічної інформації вимогою є необхідний рівень ідентифікації запитувача.

Третьою особливою рисою реалізації права на доступ до публічної інформації є неухильне дотримання вимог законодавства про захист персональних даних. Основні принципи, які визнають захист персональних даних, охоплюють: заборону збирання та оброблення персональних даних без згоди суб'єкта даних або без іншої правової підстави; обмеження збирання, оброблення та зберігання персональних даних лише до необхідного мінімуму; забезпечення безпеки й конфіденційності персональних даних; регламентування права суб'єкта даних на доступ та корегування своїх персональних даних, а також на можливість скористатися правом на «забуття». Закон України «Про захист персональних даних» установлює правила збирання, зберігання, використання та передавання персональних даних, а також установлює права суб'єктів персональних даних.

Четвертою важливою рисою реалізації права на доступ до публічної інформації є поступова всеохоплювальна цифровізація. Процес цифровізації передбачає впровадження новітніх технологій для збирання, зберігання, оброблення та розповсюдження інформації. Це охоплює створення електронних баз даних, онлайн-платформ для публікації інформації та інтерактивних сервісів для громадян. Цифровізація дає змогу зробити публічну інформацію більш доступною та зрозумілою для широкої аудиторії, сприяє зниженню бар'єрів для її отримання та використання. Розширення доступу до публічної інформації є ключовим компонентом цифровізації.

Відкритість даних сприяє підвищенню прозорості та підзвітності державних органів, оскільки громадяни отримують можливість слідкувати за діяльністю влади, аналізувати її рішення та виявляти потенційні зловживання. Відкрита інформація також стимулює економічний розвиток, оскільки підприємці та інвестори можуть використовувати її для прийняття обґрунтованих рішень. Інституції громадянського суспільства, як-от громадські організації, аналітичні центри та засоби масової інформації, отримують значні переваги від розширеного доступу до публічної інформації. Вони можуть більш ефективно виконувати свою роль у контролюванні діяльності влади, проведенні розслідувань та інформуванні громадськості. Це сприяє зміцненню демократії та розвитку активного громадянства. Незважаючи на очевидні переваги, процес цифровізації інформації стикається з рядом викликів.

Одним з них є забезпечення кібербезпеки та захисту персональних даних. Важливо також враховувати питання цифрової нерівності, оскільки не всі громадяни мають рівний доступ до цифрових технологій. Державі необхідно розробляти політики та стратегії, що сприятимуть подоланню цих бар'єрів та забезпеченню інклюзивного доступу до інформації.

Розширення доступу до публічної інформації в процесі цифровізації є вагомим ресурсом для розвитку держави та інституцій громадянського суспільства. Відкритість і доступність інформації сприяють підвищенню прозорості й підзвітності влади, стимулюють економічний розвиток та підтримують активне громадянське суспільство. Однак для досягнення повного потенціалу цифровізації необхідно подолати існуючі виклики та забезпечити рівний доступ до інформаційних ресурсів для всіх громадян.

Також важливо пам'ятати, що для забезпечення однакового застосування положень законодавства про доступ до публічної інформації Пленум Вищого адміністративного суду України у своїй постанові № 10 від 29.09.2016 «Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації» надав відповідні роз'яснення.

Отже, визначальним для публічної інформації є те, що вона заздалегідь зафіксована будь-якими засобами та на будь-яких носіях і перебувала у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації. Не є інформаційним запитом звернення, для відповіді на яке необхідно створити інформацію, крім випадків, коли розпорядник інформації не володіє запитуваною інформацією, але зобов'язаний нею володіти (пункт 1 частини першої статті 22 Закону № 2939-VI). Це важлива характеристика, яка, наприклад, дає змогу відрізнити інформаційний запит від звернення, яке зазвичай вимагає створення інформації (наприклад, підготовку роз'яснення) [15].

Висновки та пропозиції. Реалізація права на доступ до публічної інформації є важливим проявом дієвості громадянського суспільства. Доступ до публічної інформації сприяє розвитку демократії, підвищенню прозорості та підзвітності влади, а також активному залученню громадян до процесів управління державою. Успішна реалізація цього права вимагає існування не лише ефективного законодавчого механізму, але й активної участі громадян та громадських організацій у моніторингу та забезпеченні доступу до публічної інформації.

Особливості реалізації права на доступ до публічної інформації охоплюють такі елементи: по-перше, «формальна знемотивованість» запиту на отримання інформації. Таку «формальну знемотивованість» потрібно розуміти як легальне приховування мотивів (причин), які підштовхують суб'єкта отримання публічної інформації до складання та подання запиту; по-друге, «особистістність» під час подання запиту на інформацію (відповідно до закону це може бути індивідуальне або колективне звернення). Тобто у випадку навіть «машинного» оформлення запиту на отримання публічної інформації вимогою є необхідний рівень ідентифікації запитувача; по-третє, це неухильне дотримання вимог законодавства про захист персональних даних. Закон України «Про захист персональних даних» установлює правила збирання, зберігання,

використання та передавання персональних даних, а також установлює права суб'єктів персональних даних; по-четверте, це поступова та всеохоплювальна цифровізація, яка втілюється у використанні програмно-інформаційних комплексів, що мають можливість обробляти публічну інформацію з різних баз даних та інформаційних реєстрів. Важливим водночас є забезпечення режиму правопорядку та недопущення зловживання реалізацією права на доступ до публічної інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Новицька Н. Б., Пунда О. О., Добрянська О. Д. Принципи інформаційної політики в умовах війни та їх нормативно-правове закріплення. *Екологічне право*. 2022. № 1–2. С. 60–65.
2. Новицький А. М. Щодо питання структуризації інформаційного права як наукової категорії. *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. Вип. 4. С. 34–38.
3. Новицька Н. Б. Захист суспільної моралі в інформаційному суспільстві. *Інформація і право*. 2011. № 3(3). С. 28–33.
4. Цимбалюк В. Інформаційне право (основи теорії і практики) : моногр. К. : Освіта України, 2010. 388 с.
5. Основи інформаційного права України : навч. посіб. / В. Цимбалюк, В. Гавловський, В. Брижко та ін. ; за ред. М. Швеця. 2-ге вид., переробл. і доп. К. : Знання, 2009. 414 с.
6. Паліюк В. П. Право на доступ до публічної інформації як складова особистих немайнових прав людини. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2013. Випуск 22, частина I, том 1. С. 188–194. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/1284/1/%D0%87.pdf> (дата звернення: 10.06.2024).
7. Шинкар Т. І. Право на доступ до публічної інформації: правове забезпечення та проблеми імплементації в Україні. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. пр. Вип. 85 / редкол. : Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса : Гельветика, 2020. С. 247–254. URL : <http://apdp.in.ua/v85/34.pdf> (дата звернення: 10.06.2024).
8. Юрченко М. М., Костова Н. І. Міжнародні стандарти ЄС щодо доступу до публічної інформації: порівняльний аналіз з Україною. *Юридичний науковий електронний журнал* : електронне наукове фахове видання. 2021. № 5. С. 320–322. URL : http://www.lsej.org.ua/5_2021/77.pdf (дата звернення: 10.06.2024).
9. Селезньова О. Теоретико-методологічні основи інформаційного права України : моногр. Чернівці : Місто, 2014. 408 с.
10. Заніздра Н. О. Державна інформаційна політика на сучасному етапі та шляхи вдосконалення. *Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського*. 2012. № 4. С. 193–196.
11. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 10.06.2024).
12. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI / Верховна Рада України // База «Законодавство України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 10.06.2024).

13. Про затвердження граничних норм витрат на копіювання або друк документів, що надаються за запитом на інформацію : Постанова КМУ від 13.07.2011 № 740. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/740-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.06.2024).

14. Про захист персональних даних : Закон України від 1 червня 2010 р. № 2297-VI / Верховна Рада України // База «Законодавство України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 10.06.2024).

15. Що є публічною інформацією. URL : https://don.gov.ua/ua/dondoc.html?_m=publications&_t=rec&id=284265 (дата звернення: 10.06.2024).

REFERENCES

1. Novytska N. B., Punda O. O., Dobrianska O. D. Pryntsypy informatsiinoi polityky v umovakh viiny ta yikh normatyvno-pravove zakriplennia. *Ekolohichne pravo*. 2022. № 1–2. S. 60–65.

2. Novytskyi A. M. Shchodo pytannia strukturyzatsii informatsiinoho prava yak naukovoї katehorii. *Aktualni problemy pravoznavstva*. 2016. Vyp. 4. S. 34–38.

3. Novytska N. B. Zakhyst suspilnoi morali v informatsiinomu suspilstvi. *Informatsiia i pravo*. 2011. № 3(3). S. 28–33.

4. Tsymbaliuk V. Informatsiine pravo (osnovy teorii i praktyky) : monohr. K. : Osvita Ukrainy, 2010. 388 s.

5. Osnovy informatsiinoho prava Ukrainy : navch. posib. / V. Tsymbaliuk, V. Havlovskiy, V. Bryzhko ta in. ; za red. M. Shvetsia. 2-he vyd., pererobl. i dop. K. : Znannia, 2009. 414 s.

6. Paliuk V. P. Pravo na dostup do publichnoi informatsii yak skladova osobystykh nemainovykh prav liudyny. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia Pravo*. 2013. Vypusk 22, chastyna I, tom 1. S. 188–194. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/1284/1/%D0%87.pdf> (data zvernennia: 10.06.2024).

7. Shynkar T. I. Pravo na dostup do publichnoi informatsii: pravove zabezpechennia ta problemy implementatsii v Ukraini. *Aktualni problemy derzhavy i prava* : zb. nauk. pr. Vyp. 85 / redkol. : H. I. Chanysheva (holov. red.) ta in. Odesa : Helvetyka, 2020. S. 247–254. URL : <http://apdp.in.ua/v85/34.pdf> (data zvernennia: 10.06.2024).

8. Iurchenko M. M., Kostova N. I. Mizhnarodni standarty YeS shchodo dostupu do publichnoi informatsii: porivnialnyi analiz z Ukrainoiu. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal* : elektronne naukove fakhove vydannia. 2021. № 5. S. 320–322. URL : http://www.lsej.org.ua/5_2021/77.pdf (data zvernennia: 10.06.2024).

9. Seleznova O. Teoretyko-metodolohichni osnovy informatsiinoho prava Ukrainy : monohr. Chernivtsi : Misto, 2014. 408 s.

10. Zanzdra N. O. Derzhavna informatsiina polityka na suchasnomu etapi ta shliakhy vdoskonalennia. *Visnyk KrNU imeni Mykhaila Ostrohradskoho*. 2012. № 4. S. 193–196.

11. Konstytutsiia Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (data zvernennia: 10.06.2024).

12. Pro dostup do publichnoi informatsii : Zakon Ukrainy vid 13 sichnia 2011 roku № 2939-VI / Verkhovna Rada Ukrainy // Baza «Zakonodavstvo Ukrainy». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (data zvernennia: 10.06.2024).

13. Pro zatverdzhennia hranychnykh norm vytrat na kopiiuvannia abo druk dokumentiv, shcho nadaiutsia za zapytom na informatsiiu : Postanova KMU vid 13.07.2011 № 740. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/740-2011-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 10.06.2024).

14. Pro zakhyst personalnykh danykh : Zakon Ukrainy vid 1 chervnia 2010 r. № 2297-VI / Verkhovna Rada Ukrainy // Baza «Zakonodavstvo Ukrainy». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (data zvernennia: 10.06.2024).

15. Shcho ye publichnoi informatsiiei. URL : https://don.gp.gov.ua/ua/dondoc.html?_m=publications&_t=rec&id=284265 (data zvernennia: 10.06.2024).

D. Ya. Semyrianov., M. S. Mushiiv. FEATURES OF IMPLEMENTATION OF THE RIGHT TO ACCESS TO PUBLIC INFORMATION

The article is devoted to the specifics of the implementation of the right to access to public information. Realization of the right to access to public information is an important manifestation of the effectiveness of civil society. Access to public information contributes to the development of democracy, increasing the transparency and accountability of the authorities, as well as the active involvement of citizens in the processes of state management. The successful implementation of this right requires the existence of not only an effective legislative mechanism, but also the active participation of citizens and public organizations in monitoring and ensuring access to public information. Peculiarities of the realization of the right to access to public information include such elements as: first, "formal lack of motivation" of the request to receive information. Such "formal lack of motivation" should be understood as the legal concealment of the motives (reasons) that prompt the subject of obtaining public information to make and submit a request; secondly, "personality" when submitting a request for information (according to the law, it can be an individual or collective request). That is, in the case of even "machine" processing of a request for obtaining public information, the requirement is the required level of identification of the requester; thirdly, it is strict compliance with the requirements of the legislation on the protection of personal data. The Law of Ukraine "On the Protection of Personal Data" establishes rules for the collection, storage, use and transfer of personal data, as well as establishes the rights of personal data subjects; fourthly, it is a gradual and comprehensive digitalization, which is embodied in the use of software and information complexes that have the ability to process public information from various databases and information registers. At the same time, it is important to ensure the rule of law and prevent abuse of the right to access to public information.

Keywords: public information, access, request, subjects of power, information resource, personal data, digitization.

Стаття надійшла до редколегії 5 вересня 2024 року